

jeg har taget den under alvorlig Overveielse, stillet sig for mig paa tredobbelt Maade. Jeg har for det Første spurgt mig selv: Staaer dette Lovforslag med den kongelige Stadsfæstelse som et Hovedpunkt, som en saadan Nødvendighed ligeoverfor Folketirken og som en saadan Nødvendighed for at faae denne Sag ordnet, at Du maa høre Dig for Folketirkens Ordning og sige, at Sagen ikke kan ordnes paa anden Maade, naar Folketirken ikke skal briste? Dernæst har jeg spurgt mig selv: Kan Regtelsen af dette Forslag medføre, at den Mening, hvortil Du vel ikke personlig er knyttet, men hvortil Du i Anden er knyttet, og hvis Betsvære, Fremblomstring og hele aandelige Liv ligger Dig saameget paa Hjertet, kommer ind paa en Vej, ved hvilken den vil slyngne hen og maaskee tilintetgjøres i alle sine Frugter? Endelig har jeg spurgt mig selv: Kan dette Lovforslags Fremme bevirke, at en Bevægelse som den, der findes paa Bornholm eller andre lignende Bevægelser — jeg mener ikke saa vidt gaaende, men Bevægelser i andre Reininger, der kunne have en lignende Charakter, navnlig i deres Oprindelse — kunne komme til at tilhøre Folketirken med fuld Kraft og Styrke? Det er disse tre Spørgsmaal, jeg har forelagt mig selv, og hvis Besvarelse jeg her vil tillade mig at forelægge det høie Thing i det Haab, at det ikke vil frakjende mig den Alvor og den modne Overveielse i denne Sag, for hvilken jeg kan forsikre, at den fra min Side har været Gjenstand. Der er ved anden Behandling fremkommet Ytringer om, at den evangelist-lutheriske Kirke paa ingen Maade maa sammenblandes med den danske Folkekirke, og deri giver jeg det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen), som udtalte dette, fuldkommen Ret. Det har heller aldrig været min Tanke at sammenblande disse to forskjellige Ting, men det Udgangspunkt, hvorpaa han stod, da han fremsatte denne Sætning, var i mine Øine aldeles urigtigt. Han sagde nemlig, at den danske Folkekirke var et kirkeligt Samsund i mindre Forstand, som havde dannet sig særlige Regler og en særlig Ordning, hvorefter den forlangte, at de, der foruden at høre til den evangelist-lutheriske Kirke vilde høre til den, skulde rette sig, men

det er ikke Sagen. Sagen er den, at den lutheriske Kirke i flere Lande har flere og andre Betsjendelsesfrister end den danske Folkekirke, samt en anden og forskjellig Ritua, hvad Sacramenterne angaaer, og jeg vil bede det høie Thing i denne Sag at skjælnue — som jeg har gjort — imellem, hvad der hører til Læren, og hvad der hører til Sacramenterne; thi da vil man først med Lethed forstaae, hvorledes det Hele forholder sig. Det vil vistnok være de fleste Medlemmer bekendt, at den lutheriske Kirke har sat som sit Grundprincip, at hvor Læren bliver rettelig forkyndt, og Sacramenterne rettelig forvaltede, der er Guds Menighed paa Jorden. Den lutheriske Kirke har nu opstillet Regler for den rette Lære i visse Betsjendelsesfrister, men af disse have vi i den danske Folkekirke kun taget Luthers Catechismus og den augsburgiske Confession, medens andre af den lutheriske Kirkes Afstygninger have medtaget s. Ex. Concordiaformlen, som ogsaa er et Betsjendelsesfrist, men hvilken vor Konge, Frederik den Anden, som bekendt, kastede paa Baalet. Hvad der karakteriserer den danske Folkekirke efter Grundlovens § 3, hvori det hedder: „Den evangelist-lutheriske Kirke er den danske Folkekirke og understøttes som saadan af Staten“, er altsaa, at den har visse Lærebøger eller Læresætninger tilfælles med den almindelige lutheriske Kirke, samt at den med Hensyn til Sacramenternes Forvaltning i sit Ritual og sin Alterbog har optaget lutheriske Bestemmelser, saaledes at den er i Overeensstemmelse med den lutheriske Kirke i denne Sag. Dette er vor Grundlovs Bestemmelse om den danske Folkekirkes Væsen og ingen anden; alle andre Bestemmelser, som angaae den danske Folkekirke, ere ikke, hvad man kan kalde grundlovsmaessige, de ere ikke fundamentale, som det kaldes med et lærd Udtryk; de ligge ikke til Grund, de ere ikke Grundvold for den danske Folkekirke. Derfor kan jeg ikke give det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) Ret, naar han siger, at Folketirken har særlige Regler og en særlig Orden udenfor den lutheriske Kirke. Nei, den har afskippet Noget af, hvad denne har, og holdt sig til enkelte af den lutheriske Kirkes Bestemmelser. Naar vi ere komne saa vidt, at vi sige, at